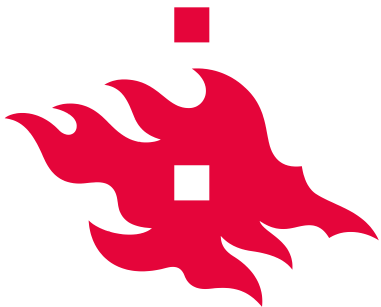

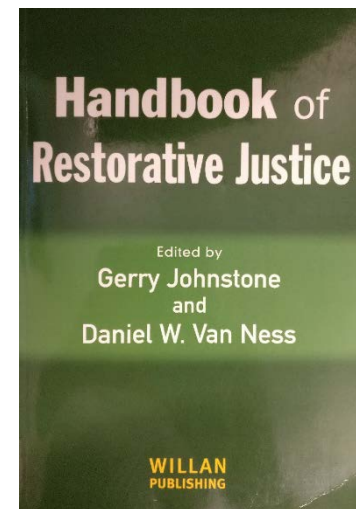
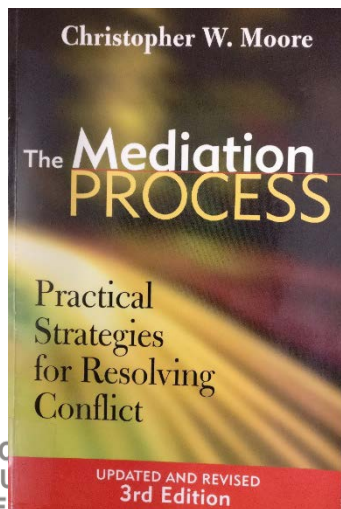
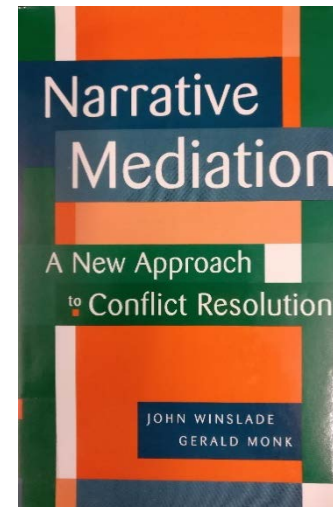
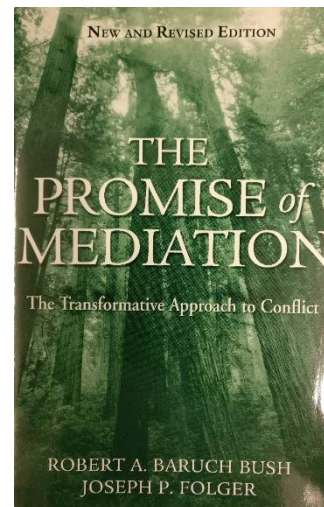
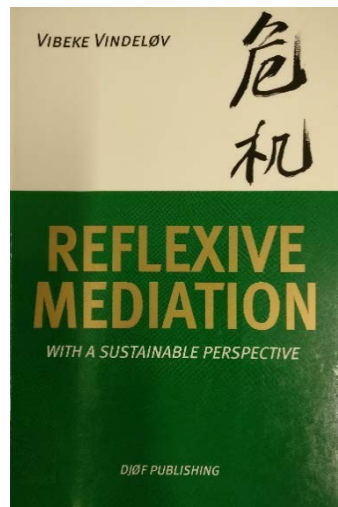
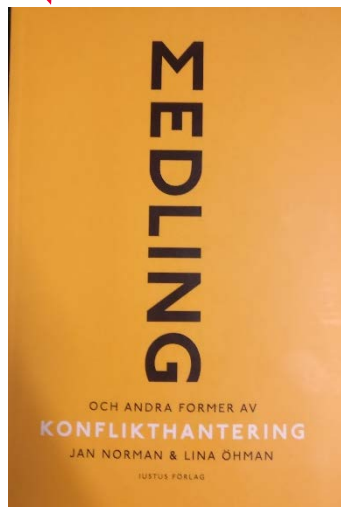

Sovittelu teoriassa ja käytännössä

Kaijus Ervasti

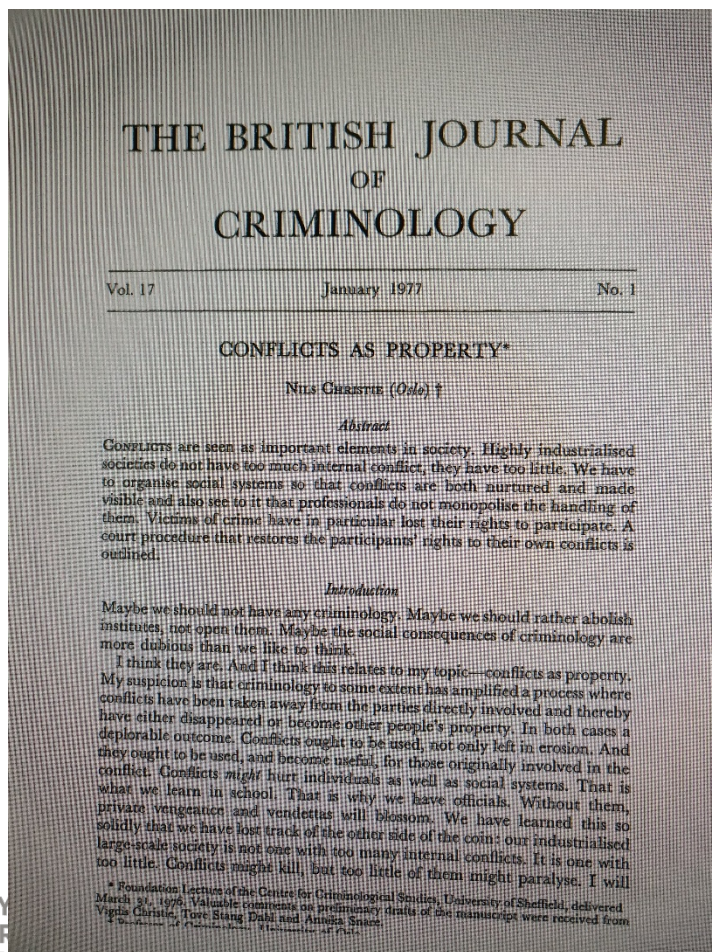

1. Sovittelun teoreettiset lähtökohdat

Konfliktit

- Konfliktit mielletään usein häiriöiksi, jotka haittaavat normaaleja prosesseja
- Konflikteilla on tapana eskaloitua ja juridisoitua
- Konfliktit myös välttämätön osa inhimillistä vuorovaikutusta
- Tarvitaan konfliktien hallintaa
- Konfliktien hallinnassa yhtäältä kyse kansalaistaidosta ja toisaalta professionaalisesta toiminnasta

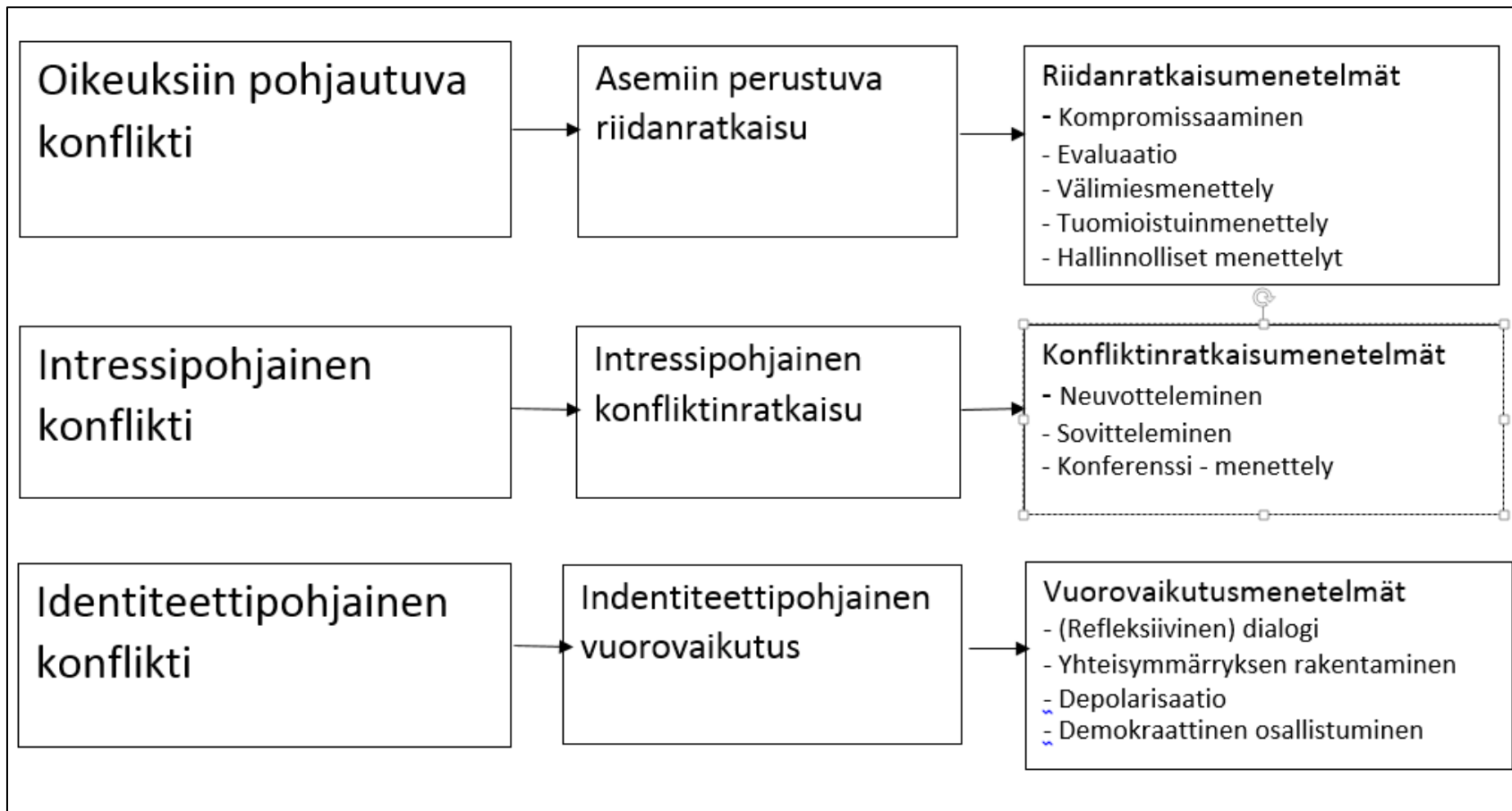
Konfliktinratkaisun kehitys

- Konfliktinratkaisun perusmuodot: neuvottelu, sovittelu, arviointi, välimiesmenettely, oikeudenkäynti
- Vaihtoehtoinen konfliktinratkaisu (ADR) ja sovittelu lisääntynyt 1960-luvulta lähtien länsimaissa
- Yhteistoiminnalliset konfliktinratkaisumenettelyn aina ensisijaisia
- Sovittelu ja konfliktinratkaisu on liitetty oikeuden privatisoitumiseen, pluralisoitumiseen, oikeudensaantimahdollisuuksiin, jälkimoderniin oikeuteen ja deliberaaliin demokratiaan

Konfliktit ja konfliktinratkaisu

(Ervasti 2019)

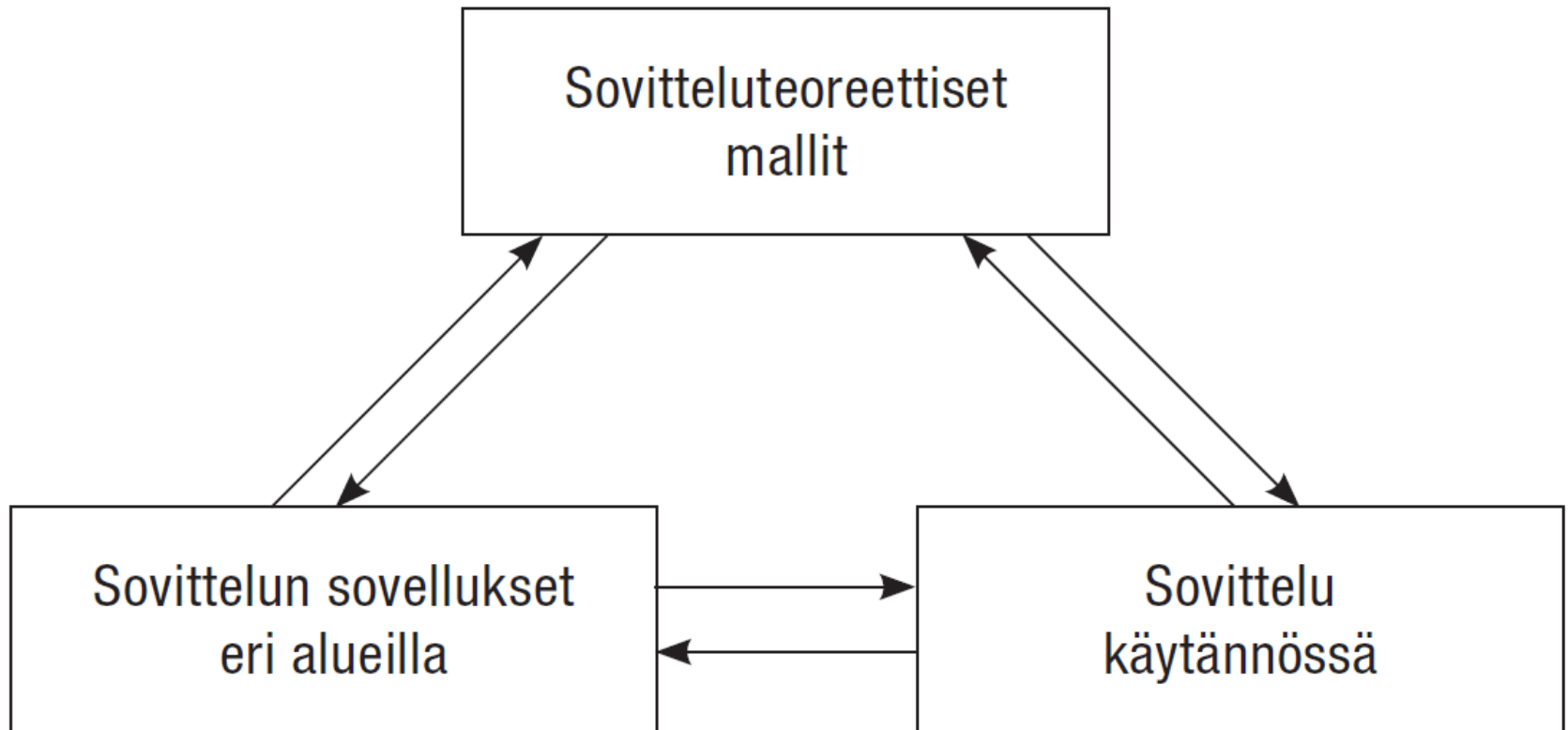
Sovittelu

- Sovittelusta lukuisia teoreettisia malleja ja sovelluksia
- Sovittelu on ymmärretty ja määritelty usein hyvin eri tavoin ja erilaisia menettelyitä on kutsuttu sovitteluksi
- Sovittelijat voivat olla maallikoita tai ammattilaisia
- Sovittelu lähtökohtaisesti vapaaehtoista, mutta tunnetaan myös pakollisia tai puolipakollisia järjestelmiä
- Sovittelujärjestelmiä niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla

Sovittelu systeeminä

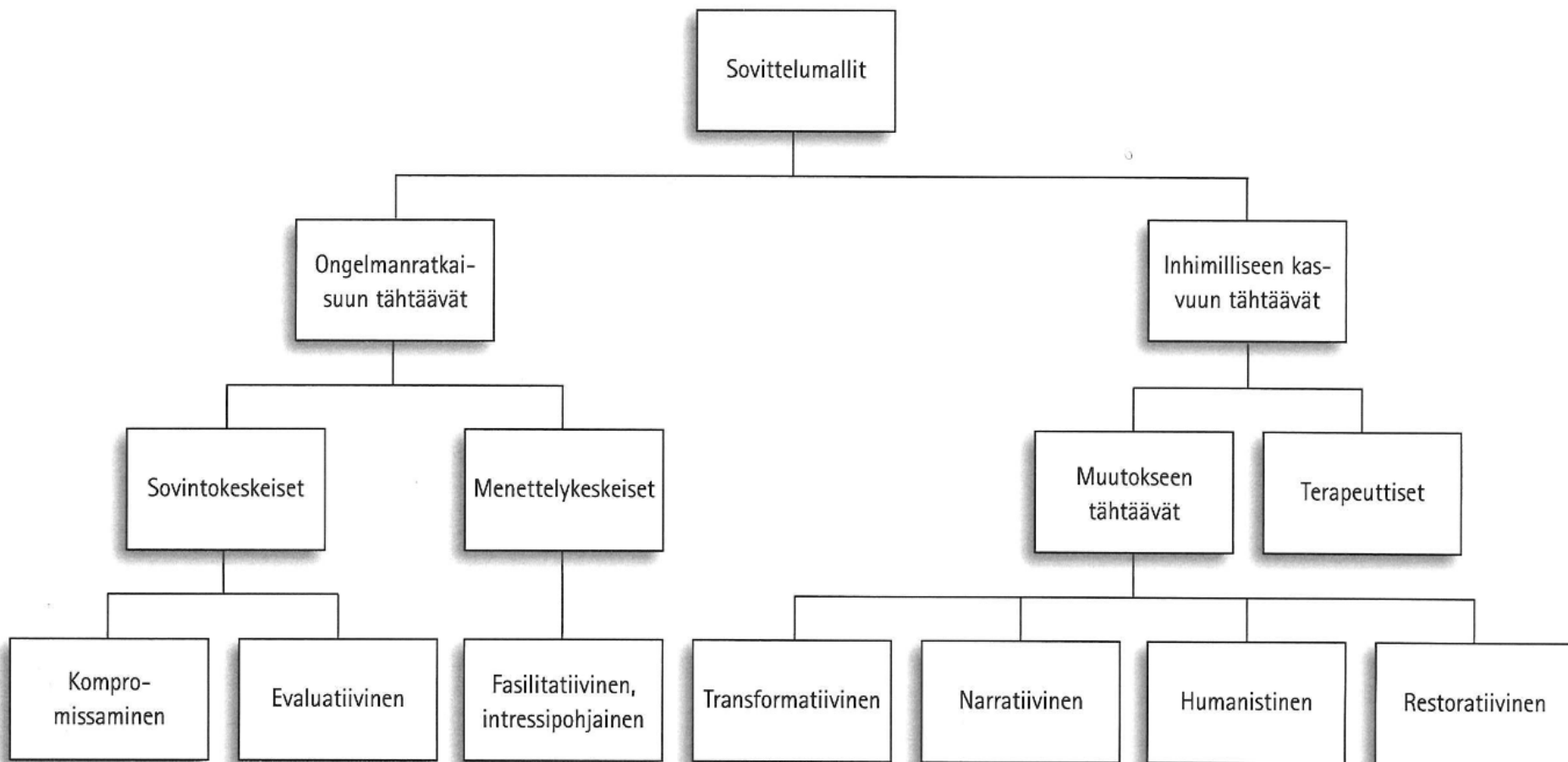
(Ervasti & Nylund 2014)

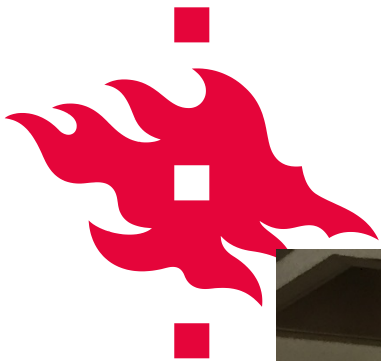

Sovittelun teoreettiset mallit

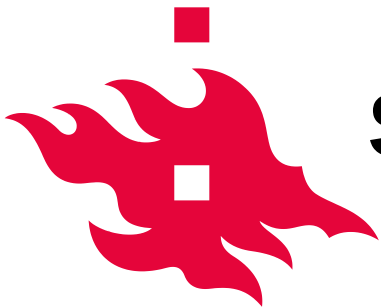
(Ervasti & Nylund 2014)

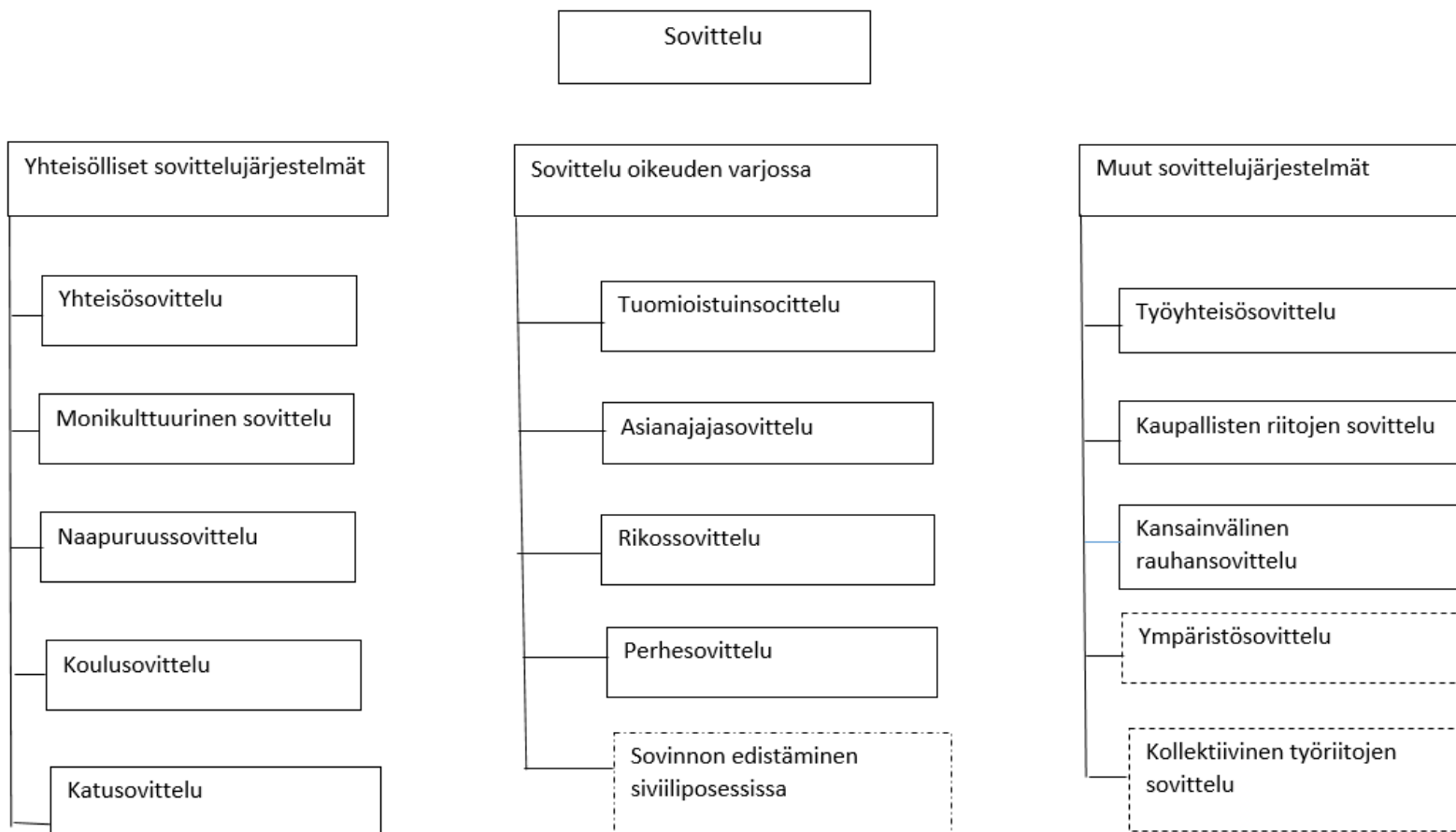

2. Sovittelu käytännössä

Sovittelun käytännön sovellukset

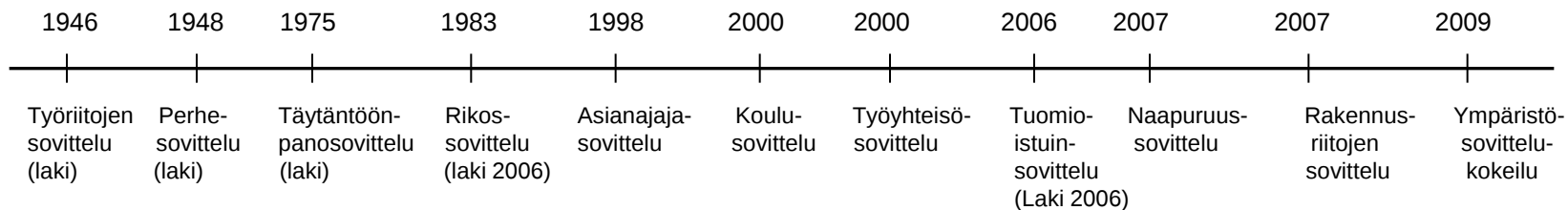

Sovittelun kehitys

- Moderni sovitteluliike syntyi 1960- ja 1970-luvuilla Yhdysvalloissa
- Sovittelun pääsuuntaukset kuten fasilitatiivinen sovittelu ja restoratiivinen oikeus vakiintuivat 1990-luvulla länsimaissa
- Suomessa moderni sovittelu alkoi 1980-luvulla ja etenkin 2000 luvulla eri sovittelumuodot ovat lisääntyneet voimakkaasti
- Suomessa sovittelu on levinnyt orgaanisesti suunnittelematta kokonaisuutta
- Suomessa sovittelijat eivät toistaiseksi muodosta omaa professiotaan eikä ole syntynyt standardeja tai auktorisointia sovittelijoille

Sovittelun laajeneminen

Sovittelumäärät tällä hetkellä

- Rikos ja riita-asioiden sovittelu; noin 15 000
- Koulusovittelu; yli 10 000
- Tuomioistuinsovittelu; noin 2000
- Naapurussovittelu noin; 100 - 200
- Työyhteisösovittelu; noin 100 – 200
- Asianajajasovittelu; muutamia kymmeniä
- Perhesovittelu; ?

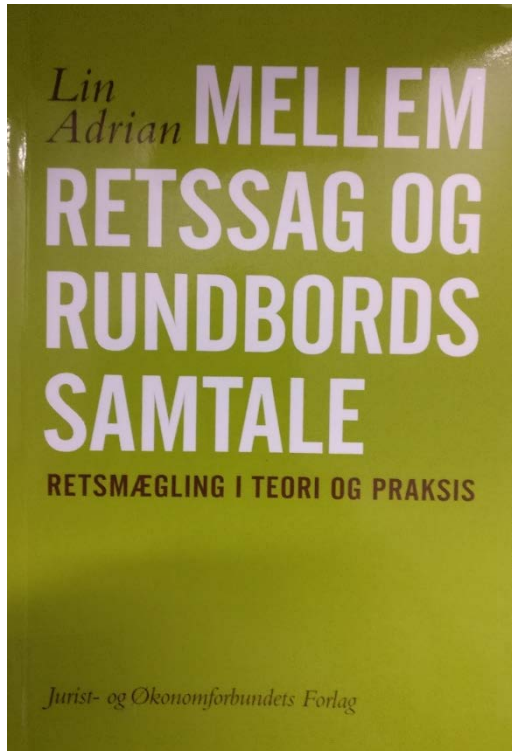

3. Sovittelu tutkimuksen valossa

Esimerkkejä tutkimuksista

- **Suomi:** Elonheimo 2004: Rikossovittelu
- **Tanska:** Adrian (2012): Tuomioistuinsovittelu
- **Ruotsi:** Jacobsson & Wahlin & Andersson (2012): Rikossovittelu
- **Norja:** Mykland (2011): Tuomioistuinsovittelu

Pohdittavaa

- Sovittelijat toimivat usein eri tavoin kuin väittävät tai ajattelevat toimivansa
- Sovittelijoiden on syytä kehittää itsereflektiokykyjään
- On hyvä pohtia, onko ratkaisemassa konkreettista riitaa vai pikemminkin riidan takana olevaa laajempaa konfliktia osapuolten välillä
- On hyvä pohtia, mikä merkitys ja rooli on sovittelijalla ja mikä osapuolilla
- On hyvä pohtia, millä oikeuttaa oman toimintatapansa tai sovittelutyylinsä
- Näitä teemoja voidaan pohtia työryhmissä

Ajankohtaisia teemoja tutkimuksessa

- Sovittelun toimivuus käytännössä
- Lasten asema sovittelussa sekä lapsen mielipiteen selvittäminen ja kuuleminen sovittelussa
- DSD (Dispute System Design)
- ADR ja sovittelu hallintoasioissa
- Moniosapuolinen sovittelu ja deliberaalinen demokratia
- Sovittelu ja erilaiset vähemmistöryhmät
- Identiteettipohjainen konfliktinratkaisu

Kiitos!

